

Dosežki na področju nasledstva po nekdanji SFRJ v 2017

Vlada RS se je na 172. Redni seji, ki je potekala 14. marca 2018, seznanila s poročilom Visokega predstavnika RS za nasledstvo za leto 2017.

V obdobju od 1. 1. 2017 do 1. 11. 2017 je funkcijo visoke predstavnice Republike Slovenije za nasledstvo opravljala dr. Ana Polak Petrič, od 2. 11. 2017 pa naloge visokega predstavnika opravlja dr. Andraž Zidar. Vlada Republike Slovenije je namreč na 154. redni seji dne 26. oktobra 2017 pooblastila dr. Andraža Zidarja, da opravlja naloge visokega predstavnika Republike Slovenije za nasledstvo v obdobju od 2. novembra 2017 do 1. novembra 2018.

Osnovna naloga Visokega predstavnika RS za nasledstvo je skrb za izvrševanje Sporazuma o vprašanih nasledstva (Sporazum), ki so ga države naslednice SFRJ podpisale leta 2001 na Dunaju. Pri svojem delu sodeluje s Skladom RS za nasledstvo ter drugimi državnimi organi in institucijami. Sporazum je glede na vsebino razdeljen na 7 prilog. Pri njihovem uresničevanju pomagajo posebni odbori, v katerih so glede na vsebino zastopani pristojni vladni resorji.

Uresničevanje Sporazuma je ena izmed prednostnih nalog slovenske zunanje politike. Rešitev odprtih nasledstvenih vprašanj je kot prednostno področje izpostavljeno v **Deklaraciji o zunanji politiki RS**, ki jo je Državni zbor sprejel 10. junija 2015. Za prihodnje dvostranske odnose z državami regije sta izrednega pomena dinamika in kakovost reševanja nasledstvenih vprašanj, saj gre pri tem za urejanje pomembnih medsebojnih pravnih razmerij in znatnih finančnih obveznosti po razpadu skupne države. Prav tako je celovito reševanje vprašanja Ljubljanske banke v okviru nasledstva ključno za odnose RS s Hrvaško.

V letu 2017 se je dinamika aktivnosti na področju nasledstva še povečala, kar je vplivalo na občuten napredek na vseh nasledstvenih področjih.

Visoki predstavnik se je tudi v letu 2017, skupaj s predsedujočimi odborom po posameznih prilogah Sporazuma ter pristojnimi organi in resorji, **zavzemal za učinkovito reševanje nasledstvenih vprašanj ter z aktivnim delovanjem pripomogla k napredku pri uresničevanju Sporazuma.**

Osrednji dogodek v letu 2017, namenjen strokovni in splošni javnosti, je bila **okrogla miza "Odmevi preteklosti: Slovenija in Jura"**. Okrogla miza, ki je julija potekala v Mali dvorani Državnega zbora v soorganizaciji visokega predstavnika ter Veleposlaništva Švice v Ljubljani, je ponudila razpravo uglednih tujih in domačih sogovornikov o podobnostih in razlikah pri nastanku samostojne slovenske države, ki je nastala z razpadom SFRJ, in nastankom kantona Jura, ki je nastal z odcepitvijo od kantona Bern. Posebna pozornost je bila tudi v letu 2017 namenjena pozitivnim vidikom nasledstva, ki so bili ilustrirani na razstavi Arhiva Republike Slovenije s prikazom vrnjenega premoženja v poldrugem desetletju. Razstava z naslovom **"Zgodbe iz zapuščine"** je v preteklem letu ob podpori slovenskih veleposlaništev gostovala v Skopju, Beogradu, Zagrebu in v Pragi.

Visoki predstavnik je tudi v letu 2017 usklajeval in vodil delo Sektorja za pravna vprašanja Sklada za nasledstvo, ki je bilo posvečeno oblikovanju slovenskih stališč v postopku meddržavne tožbe proti Republiki Hrvaški glede terjatev Ljubljanske banke (LB) na Hrvaškem **pred Evropskim sodiščem za človekove pravice (ESČP)**. Meddržavna tožba se nanaša na očitne kršitve nekaterih določb Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah (EKČP).

Visoki predstavnik je bil vključen v **izvrševanje pilotne sodbe ESČP v zadevi Ališić** kot vodja skupine pravnih strokovnjakov in kot član Strokovne medresorske delovne skupine za implementacijo sodbe. Aktivno je sodeloval pri pogajanjih z Bosno in Hercegovino glede izmenjave podatkov, potrebnih za izvedbo postopkov verifikacije starih deviznih vlog. Visoki predstavnik je bil vključen tudi v pripravo gradiv s področja izvrševanja sodbe, vključno s poročili za Vlado RS.

Tudi leta 2017 je bil zabeležen **velik napredek na področju delitve diplomatskih in konzularnih predstavništev**. Države naslednice so podpisale pogodbo o posredovanju pri prodaji petih nepremičnin nekdanje SFRJ v New Yorku (misija in rezidenca), Bernu (veleposlaništvo in rezidenca), Bonnu (veleposlaništvo) in Tokiu (veleposlaništvo in rezidenca). Postopki za prodajo še potekajo.

V preteklem letu je Slovenija od Srbije prevzela naslednji sveženj **mednarodnih pogodb, ki po Sporazumu pripadajo Sloveniji**. Slovenija je tako skupno prevzela že 103 mednarodne pogodbe in je edina država naslednica, ki je uspešno izvedla restitucijo arhivskih gradiv nekdanje SFRJ. Zadnji prevzem je zajemal tudi mejno dokumentacijo za mejo z Italijo (kopenska meja), Madžarsko (cona A) ter Avstrijo, ki med drugim vsebujejo geodetske in topografske podatke ter zemljevide.

V okviru vsakodnevnih dejavnosti so bila **pripravljena številna gradiva** za pogovore slovenskih vladnih predstavnikov s predstavniki drugih držav na vseh ravneh, pisarna visokega predstavnika je bila aktivna tudi pri pripravi gradiv za sodelovanje Republike Slovenije v postopkih pred slovenskimi in tujimi sodišči. Tako je visoki predstavnik v 2017 nudil strokovno pomoč Državnemu pravobranilstvu (oziroma Državnemu odvetništvu) Republike Slovenije pri pripravi gradiv za postopke pred ESČP.

Prednostne naloge v letu 2018

Republika Slovenija tudi v letu 2018 nadaljuje s prizadevanji za reševanje nasledstvenih vprašanj po nekdanji SFRJ, kar je v pravnem, političnem, finančnem in zgodovinskem interesu Slovenije.

Visoki predstavnik se bo poleg zgoraj omenjenih področij posebej posvetila kulturni dediščini in nadaljeval dialog s srbsko stranjo o tej problematiki. Pričakuje se napredek pri skupnih prodajah nepremičnin nekdanje SFRJ v New Yorku, Bonnu, Bernu in Tokiju ter dogovor o fizični delitvi večjih kompleksov v Brasilii, Moskvi in New Delhiju. Slovenija si bo prizadevala za rešitev vprašanja dolga SFRJ do OZN, kar je pomembno za mednarodno kredibilnost držav zahodnega Balkana v mednarodni skupnosti.

Nadaljevale se bodo aktivnosti za nadaljnje izboljšanje dostopa do arhivov v Beogradu. Slovenija namerava v institucijah Srbije prevzeti preostali naslednji del arhivskih gradiv SFRJ, ki se nanašajo na Slovenije. Razstava "Zgodbe iz zapuščine" pa bo v letu 2018 nadaljevala z gostovanji po državah naslednicah. Tudi te postavitve bodo spremljale konzultacije o nasledstvenih vprašanjih.